

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРАВОСУДДЯ

В И С Н О В О К

щодо проекту Закону про внесення змін до Податкового кодексу України (щодо оподаткування податком на нерухоме майно об'єктів, які належать багатодітним, прийомним, малозабезпеченим родинам) (реєстр. № 7477 від 2 січня 2018 року)

Комітет з питань правової політики та правосуддя розглянув на своєму засіданні 4 квітня 2018 року (протокол № 68) на відповідність Конституції України проект Закону про внесення змін до Податкового кодексу України (щодо оподаткування податком на нерухоме майно об'єктів, які належать багатодітним, прийомним, малозабезпеченим родинам) (реєстр. № 7477 від 2 січня 2018 року), поданий народним депутатом України Мураєвим Є.В. (далі – Законопроект).

Згідно з пояснювальною запискою метою Законопроекту «є реалізація обов'язку держави із охорони сім'ї та дитинства», а саме: надання підтримки у вигляді податкових пільг багатодітним, прийомним або малозабезпеченим сім'ям, опікунам чи піклувальникам дітей, розлучених з сім'єю та «створення умов для забезпечення права кожної дитини на виховання в родині».

Для досягнення цієї мети автором Законопроекту пропонується закріпити у статті 266 Податкового кодексу України положення, відповідно до якого «об'єкти житлової нерухомості, в тому числі їх частки, що належать фізичним особам, які відповідно до закону мають статус багатодітних або прийомних, або малозабезпечених сімей, опікунів, піклувальників дітей, але не більше одного такого об'єкта на сім'ю, опікуна, піклувальника – не є об'єктом оподаткування податком на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки».

Вирішуючи питання про відповідність Законопроекту положенням Конституції України, Комітет виходить з такого.

Україна є соціальною, правовою державою, в якій визнається і діє принцип верховенства права відповідно до статті 1, частини першої статті 8 Конституції України; людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються найвищою соціальною цінністю; права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави; утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави, яка відповідає перед людиною за свою діяльність (стаття 3); усі люди є вільні і рівні у своїй гідності та правах; права і свободи людини є невідчужуваними та непорушними (стаття 21); права і свободи людини і громадянина, закріплені цією Конституцією, не є вичерпними; конституційні права і свободи гарантуються і не можуть бути скасовані; при прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод (стаття 22); громадяни мають рівні конституційні права і свободи та є рівними перед законом (частина перша статті 24); конституційні права і свободи людини і громадянина не можуть бути обмежені, крім випадків, передбачених Конституцією України (частина перша статті 64).

Система оподаткування, податки і збори за приписом пункту 1 частини другої статті 92 Основного Закону України встановлюються виключно законами України.

Органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених Конституцією України межах і відповідно до законів України; закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй (частина друга статті 6; частина друга статті 8).

Частина третя статті 51 Основного Закону України встановлює, що сім'я, дитинство, материнство і батьківство охороняються державою.

Засади охорони дитинства, материнства, батьківства згідно з Конституцією України визначаються виключно законами України (пункт 6 частини першої статті 92).

Відповідно до положень Сімейного кодексу України держава охороняє сім'ю, дитинство, материнство, батьківство, створює умови для зміцнення сім'ї; держава створює умови для материнства та батьківства, забезпечує охорону прав матері та батька, матеріально і морально заохочує і підтримує материнство та батьківство; держава забезпечує пріоритет сімейного виховання дитини (частини перша, друга та третя статті 5).

Частиною третьою статті 52 Конституції України обов'язок утримання та виховання дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, покладається на державу. Так відповідно до норм Сімейного кодексу України держава забезпечує пріоритет сімейного виховання дитини та бере під свою охорону кожну дитину-сироту і дитину, позбавлену батьківського піклування.

Пріоритетними формами влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, відповідно до статті 6 Закону України «Про

забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту прав дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування», визначено усиновлення, влаштування дітей під опіку, піклування, у прийомні сім'ї, дитячі будинки сімейного типу.

Тобто держава створює умови для реалізації права кожної дитини на виховання в сім'ї та забезпечує пріоритет форм влаштування тощо.

Згідно Конституції України чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України (частина перша статті 9).

Відповідно до Загальної декларації прав людини ООН (частина друга статті 25) діти мають право на особливе піклування і допомогу.

У Декларації прав дитини (Резолюція 1386 (XIV) Генеральної Асамблеї ООН від 20 листопада 1959 року) зазначено, що дитина, внаслідок її фізичної і розумової незрілості, потребує спеціальної охорони і піклування, включаючи належний правовий захист.

У Конвенції про права дитини 1989 року), ратифікованої Україною 27 лютого 1991 року (далі – Конвенція), проголошується, що сім'ї як основному осередку суспільства і природному середовищу для зростання і благополуччя всіх її членів і особливо дітей мають бути надані необхідні захист і сприяння, з тим щоб вона могла повністю покласти на себе зобов'язання в рамках суспільства, а також звертається увага, що діти мають право на особливе піклування і допомогу (преамбула).

Згідно з положеннями Конвенції в усіх діях щодо дітей, незалежно від того, здійснюються вони державними чи приватними установами, що займаються питаннями соціального забезпечення, судами, адміністративними чи законодавчими органами, першочергова увага приділяється якнайкращому забезпеченню інтересів дитини. Держави-учасниці зобов'язуються забезпечити дитині такий захист і піклування, які необхідні для її благополуччя, беручи до уваги права й обов'язки її батьків, опікунів чи інших осіб, які відповідають за неї за законом, і з цією метою вживають всіх відповідних законодавчих і адміністративних заходів (частина перша, друга статті 3).

Крім того, Конвенцією встановлено, що держави-учасниці поважають і забезпечують всі права, передбачені цією Конвенцією, за кожною дитиною, яка перебуває в межах їх юрисдикції, без будь-якої дискримінації незалежно від соціального походження, майнового стану, її батьків чи законних опікунів або яких-небудь інших обставин (стаття 2). Держави-учасниці вживають всіх необхідних законодавчих, адміністративних та інших заходів для здійснення прав, визнаних у цій Конвенції. Щодо економічних, соціальних і культурних прав Держави-учасниці вживають таких заходів у максимальних рамках наявних у них ресурсів... (стаття 4).

Крім того, відповідно до Декларації прав дитини (принцип 4) дитина повинна користуватися благами соціального забезпечення. Їй має належати

право на здорове зростання і розвиток. Дитині має належати право на належне харчування, житло, розваги і медичне обслуговування.

Відповідно до Основного Закону України кожен має право на достатній життєвий рівень для себе і своєї сім'ї, що включає достатнє харчування, одяг, житло (стаття 48).

Згідно з Рішенням Конституційного Суду України від 17 березня 2005 року № 1-рп/2005, ознаками України як соціальної держави, є соціальна спрямованість економіки, закріплення та державні гарантії реалізації соціальних прав громадян, зокрема їх прав на соціальний захист і достатній життєвий рівень (статті 46, 48), тощо (абзац третій підпункту 4.1 пункту 4 мотивувальної частини).

Принципи соціальної держави закріплено у статті 12 Європейської соціальної хартії (переглянутої), якою передбачено обов'язок держави підтримувати функціонування системи соціального забезпечення на задовільному рівні, докладати зусиль для її поступового посилення.

У Рішенні Європейського суду з прав людини від 26 червня 2014 року у справі «Суханов та Ільченко проти України» (Заяви № 68385/10 і 71378/10) зазначено, що посиляючись на виплати соціальної допомоги, стаття 1 Першого Протоколу не обмежує держав-учасників щодо наявності або конкретної форми схеми соціального захисту, або вибору типу чи розміру пільг, що надаються за цими схемами (пункт 31).

Отже, держава повинна створювати належні умови для влаштування дітей, позбавлених батьківського піклування, у сім'ї, заохочувати такі сім'ї до прийняття дітей та надавати їм усіляку підтримку. Зокрема держава проявляє піклування про сім'ю, шляхом встановлення податкових пільг та різних видів допомоги сім'ям з дітьми.

Конституція України має найвищу юридичну силу, закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй (частина друга статті 8).

Прийняття законів Основний Закон України відносить до повноважень Верховної Ради України як єдиного органу законодавчої влади в Україні (стаття 75, пункт 3 частини першої статті 85).

Враховуючи викладене, Комітет дійшов висновку, що проект Закону про внесення змін до Податкового кодексу України (щодо оподаткування податком на нерухоме майно об'єктів, які належать багатодітним, прийомним, малозабезпеченим родинам) (реєстр. № 7477 від 2 січня 2018 року), поданий народним депутатом України Мураєвим Є.В., не суперечить положенням Конституції України.

Голова Комітету

Р.П. КНЯЗЕВИЧ